

AFRİKADA SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ VE TÜRK SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ AFRİKADAKİ ÖRGÜTLERE KATILIMININ ÖNEMİ ¹

Fallou GUEYE

Senegal Cumhuriyeti İslami Uyanış Derneği Başkanı

Saygıdeğer katılımcılar, öncelikle sizlere mübarek dinimizin selamını sunuyorum ve selamun aleykum Allah'ın selamı ve bereketi üzerinize olsun diyorum.

Şüphesiz ki sivil toplum örgütlerinin, zorlu ve çetin dünyamızda halkları ateşiyle yakan sosyal, siyasi ve iktisadi krizleri aşması Allah'ın yardımıyla gerçekleşir.

Kendisine karşı çeşitli provakasyonlar ve tertipler üreten ister eski ister yeni sömürgeciler olsun ya da onların varisleri olsun tüm bunların planları da Allah'ın yardımıyla aşılır.

Farklı kategorilerdeki bu çeşitli sivil toplum örgütleri, pek çok alanda gelişimi artırmayı üstlenen hükümetlerin yanında aktif olarak görev alabilirler. Sivil konumları nedeniyle siyasi örgütlerin ve yönetimdeki hükümetlerin çalışmalarına destek olabilirler. İnsani toplumlar işleri düzenleyicidir veya hükümetlerle sivil toplum örgütleri arasında işleri ortaklaşa düzenlerler.

Afrikada Gelişim : Birleşmiş Milletler Ekonomi Komisyonu Afrika hakkında açıkladığı 2011 ekonomi raporunda Afrikanın %5lik bir gelişme

¹ Bu makale, 11-13 Mayıs 2014 tarihinde Eskişehir'de düzenlenen 'Türk Dünyası Sivil Toplum Zirvesi' nde bildiri olarak sunulmuştur

gerçekleştirdiğini bildirmiştir. Bu durum Asya'dan sonra dünyanın ikinci gelişmekte olan karasının Afrika olduğunu göstermektedir.²

Afrika şu anda küresel gayr-i safi yurtiçi hasılanın %2,4 ünü karşılamaktadır ve 2034 yılında bu oranın %5,1'e ulaşması beklenmektedir.

Ulusal düzeyde sahraaltı Afrika gelişim oranı, Kuzey Afrika'daki pek çok ülke bölgede yaşanan siyasi olaylar nedeniyle %3 olarak gelişme gösterirken aynı yıl %4,7 olarak gelişim gerçekleşmiştir.

Daha önce Afrika bölge içi ticaret %5'i geçmezken 2012 yılında %12'ye ulaşmıştır. Bu bölge içi ticaretin 2024 yılında %30'a ulaşması beklenmektedir.

Ancak Afrikanın tek başına yüksek gelişim oranına ulaşması ve kıtanın ekonomik bir kutup olma başarısı elde etmesi mümkün değildir. Bunun için Afrika kıtasının geçtiğimiz yıllarda yaptığı hatalardan kaçınması gerekiyor ki bu hataların başında gelir dağıtımındaki eşitsizlik gelmektedir. İstatistiklere göre Afrika kıtası işsizlik ve yoksulluk ortalamasında dünyanın en yüksek oranına sahiptir.

Afrikadaki seçimlerde şeffaf yönetim uygulamasını gerçekleştirmek ve idari yolsuzlukluklarla mücadeleyi sağlamak için sizlerin ve sivil toplum örgütlerinin Senegaldeki sivil toplum örgütleri için önemli rolü bilinmektedir. Bu nedenle idari yolsuzluklardan, yöneticilerin kibirlerinden, arkalarındaki batılı müttefikleriyle pek çok doğal kaynakları sömürme ve yağmalamadan şikayetçi olan Afrika halkları bunu çok iyi bilmektedir.

Siyah kıtanın çocuklarını yoksulluk, hastalık ve açlığa iten şey hakkında ;

² Afrika Araştırmaları Dergisi, Sayı : 15, Mart 2013.

Newyork Columbia Üniversitesi tarih profesörü Ashley A., « Afrikada endirekt özerk yönetim ve özellikleri » adlı kitabının 20. Sayfasında şu şekilde anlatmaktadır :

« Sömürgeci için araç gereçleri ve ticari malları ve iyi bir ticareti gerçekleştirmek için sosyal seviyeyi yükseltmek gerektiğinden teorik olarak despot sömürge yönetiminin üretim ve gelir ihtiyaçları ile bağlantı sağlamak için siyasi, sosyal, ve ahlaki üç düzeyi hedef aldığı bilinmektedir...üretim yapılarındaki ortaklığını aklamak için bunları yapması gerekmektedir. Bu durum uzun süreli başlıca aracı olmasa da entegrasyonu sağlamak için özel taahhüt düzenlemelerini yerine getirmeyi gerçekleştirmek zorlama, şiddet ve yolsuzluk yoluyla yaptığı bir şeydir. »

Bu durum, herkes için refah programına dayanan devlet kandırmacasını gerçekleştirmek için Afrika devletlerinin toplumsal siyasetini oluşturmuştur. Bu mantıkla devlet bizzat kendisi fert üzerinde sınırsız yetkiyi ele geçirme hakkını kendisi vermiştir.

Bazı durumlarda da toplumlar üzerindeki devlet veya hükümet kontrolü eski bağlılık ve sadakat ağıyla gerçekleşmiştir.

Biz burada bu operasyonun iki sonucundan bahsedeceğiz : birincisi, dünyanın pek çok yerinde benzeri olmayan kamu imtiyazlarıyla özelleştirmenin yolunu açmıştır.

İkincisi de, bazı analistlerin bir hata olarak yorumladığı devlet gücünün kamulaştırılmasının bir derece daha artırılmasına imkan sağlamasıdır.Bunun sonucunda aynı zamanda keyfi kamulaştırma gerçekleşti. (kamu imtiyazlarının özelleştirilmesi ve devlette keyfi kamulaştırma yönetiminin gerçekleştirilmesi olarak)

Bu iki durum, sömürge sonrası dönemde Afrika diktatörlük yönetimlerinin temel dayanağı oldu. Bu sorunları çözmek için medeni hukuk teorileri doğdu ve gelişti. Başlangıçta son dönem cinayet ve şiddet suçlarını başlıca ele alsada daha sonra hızla diğer alanlarında kapsadı.

Bu durumda sivil toplum düşüncesinin oluşum temelini şiddet olgusu olduğunu, herkes için savaşa neden olabilecek durumlardan kaçınmak veya aşırı vergi yükümlülüklerinden veya kendine dayatılan kamu otoritesinden kurtulmak veya sadece kaba kuvvete dayalı hegemonyal ilişkiler uygulamasından kurtulmak için sivil toplum örgütlerinin gerekli olduğunu söyleyebiliriz.

Bu bağlamda, barbarca tavırlara ve direkt olarak zalimlere karşı koymak için sivil düşünce ortaya çıkmıştır. Böylece hak ve güç arasındaki mücadeleden sivil toplum düşüncesi doğmuştur. Yargı gücünün yetkilendirilmesi devletin mutlak otoritesi karşısında öneminin ve bağımsızlığının vurgulanması aşama aşama bir metot olarak uygulanması gerçekleştirilmiştir.

Azalıp yok olmayacak yaşam şartlarındaki hak ve özgürlükler ve hukuk yasalarından çağın aydınlanma felsefesi ve düşünce metodu ışığında tüm bu kazanımlardan ve gelişmelerden geri dönüş artık gerçekleşemez.

Türkiye, önemli stratejik konumu ve sivil toplum kuruluşlarıyla ve tarihi rolüyle Afrika halklarının sıkıntı çektiği konularda aktif bir rol oynayabilir. Ortak yaklaşıma sahip cemiyet ve kurumlarıyla Afrika halklarıyla işbirliği sağlayabilir.

Afrika hükümetlerini halklarına karşı daha adil ve yararlı politikalar uygulamaya ve vatandaşları yaşam alanında kendi kendine yetmeye, tarıma ve tarımsal araçların modernizasyonuna teşviğe, Türkiye-Afrika pazarı oluşturmaya çalışmaya ve üretime teşviğeve okuma yazma cehaletini ortadan kaldırmaya yöneltmesi ve ezilen Afrika vatandaşlarına ümit olacak eğitim amaçlı meslek edindirme eğitim desteği sunmasını sağlayabilir.

Senegal’de İslami Kuruluşlar ve İnsani Yardım Çalışmaları :

Senegal’de İslami düşünce kuruluşlarına değinecek olursak yönetimle arasındaki geçmişteki olumsuz ilişkiler yeni siyasi düzenle istişare ve birlikte hareket etme olarak değişikliğe uğradı. Öyleki selefî hükümetin Senegal halkı için en iyisi olarak gördüğü laiklik anlayışına rağmen yeni Senegal hükümetinin sunduğu yeni anayasaya islami kuruluşların desteğinden sonra gözle görülür yakınlaşmalara şahit olundu.

Özellikle siyasi özgürlükler alanında gelişmeler yaşandı, ilişkilerin hızlı bir gelişim kaydettiğini 2002 yılında islami harekete karşı siyasi yönetimin hoşnutluğuna bir hükümet temsilcisinin de katıldığı konferansta bizzat şahit oldum.

Hatta bu konferansta geçtiğimiz yıllarda islami şuur cemiyetlerinin en önemli taleplerinden biri olan devlet okullarında islami eğitim maddesinin laik Senegal hükümeti tarafından onayının ilanı katılımcılara büyük bir sürpriz oldu.

Şuna da dikkat çekmek isterim ki, genel olarak Senegal ve Afrika ekonomik krizi karşısında zorluklarla karşılaşan hayır ve eğitim alanında faaliyet gerçekleştiren islami cemiyetlerin dini ve kültürel değerlerden gittikçe uzaklaşan halkın çoğunlunun kaynakların azlığından ve imkansızlıklardan sıkıntı çeken bir toplumda işi oldukça zordur.

Buna rağmen Senegalde islami şuur cemiyetleri eğitim ve sosyal alanlarda büyük reformlar gerçekleştirmiştir ve toplumsal değişim hareketini hızlandırmak için görevleri arasında bulunan çağı yakalamak için bir kaç adım kalmıştır.

Afrika ve Senegal hükümetleri hayır ve insani alanlarda çalışan islami cemiyetlerle özellikle fikir alışverişinde buldukça demokratif değişim ve barışı koruma konusunda ciddi olduğu ve islami hareket taraftarlarıyla köprüler

oluşturmak istediği anlaşılmaktadır. bu alanda öncü Afrika hükümetleri çeşitli Arap İslam ülkeleriyle bu konuda ilişki içerisindedir.

Pek çok dünya ülkesinin terörle mücadeleyi ilke edinmesi ve İslami yardım kuruluşlarının bürolarının kapatılması operasyonları ardından Afrikalı ve müslüman fakir ve yoksullara yapılan yardım projelerinin finansmanının kesilmesinden sonra çeşitli yardım kuruluşlarıyla islami şuur cemiyetlerinin gayretlerinde öz ve yerel kaynakların önemini daha çok ortaya çıkarmıştır.

İslami uyanış cemiyetleri için en önemli sorun, israf içinde harcamalarını gerçekleştiren insanlar için zekatın rolünün uygulanmasıdır. Özel projelerin gerçek dışı tarikat mensuplarına hibe edilmesi, israf ve yolsuzluk içerisindeki hükümet yetkilileri, yoksulluk ve çoğunluğunu müslümanların oluşturduğu Batı Afrika'da müslümanların cehalet ve yoksulluğundan dolayı uyguladığı projelerle günden güne gelişip büyüyen kilise örgütlerinin de itiraz etmediği uluslararası misyonerlik kurumlarının icraatlarıyla hıristiyanlaştırma tehditi altındaki Senegal ve Afrika toplumunun ilerlemesine engel olmaktadır.

Afrika ve Senegalde şu anda pek çok açık oturum, panel ve araştırmalarda zekat konusu işlenmekte ve Afrika'da zekat bankaları kurulması ile ilgili olarak yeni fikihi yaklaşımlar ve ayrıca milli zekat komisyonları kurulması fikirleri ele alınmaktadır.

Sonuç :

Bildirimizin sonunda sivil toplum kuruluşlarına mensup kişilerin devlet siyaseti ve siyasetçilerinin uyguladıkları yanlışların düzeltilmesi konusunda azami gayret sarfetmeye ve hataya düşmemeye davet etmek istiyorum. Pek çok sivil aktivistin siyasilerin saflarına katılıp sivil toplum örgütlerinin düşeceği tehlikelere aldırmadan kendi şahsi çıkarlarına çalıştıkları görülmektedir.

Siyaset biliminde sivil toplum örgütleri sivil yapılanmaları temsil etmektedir. Ne siyaset ne de ekonomi dünyasına bağılı olmayıp aksine devletin karşı yolundadır. Bu nedenle sivil toplum örgüt mensuplarının siyasetle ilgilenmemeleri, faaliyet ve çalışmalarında kazanç peşinde koşmamaları gerekir.

Bu esasa göre sivil toplum örgütünün en belirgin vasfı devletten bağımsız olması ve çalışmalarında gönüllülük esasıdır. Sivil toplum örgütleri çalışmalarında vatandaşların haklarının savunulmasına onların hürriyet ve çıkarlarına odaklanmalıdır.

Sivil toplum örgütleri ve mensupları, iyi yönetimin sağlanmasına, demokrasinin esaslarının yerleşmesine ve devlet işlerinde şeffaflığa ve vatandaşların çıkarları için adaletin gerçekleşmesine çalışmalıdır.

Teşekkür ederim.

Fallou Gueye Senegal Cumhuriyeti İslami Uyanış Derneğı Başkanı